

Päästökauppalaki

Annettu Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä kustannustehokkaasti ja taloudellisesti.

Tällä lailla pannaan täytäntöön kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2003/87/EY), jäljempänä päästökauppadirektiivi.

2 § Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavien toimintojen hiilidioksidipäästöihin:

1) energia-ala:

a) polttolaitokset, joiden nimellinen lämpöteho on enemmän kuin 20 megawattia, ei kuitenkaan polttolaitokset, joiden pääasiallinen tarkoitus on ongelmajätteen tai yhdyskuntajätteen poltto;

b) öljynjalostamot;

c) koksamot;

2) terästeollisuus:

a) malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutuslaitokset ja sintraamot;

b) rauta- ja terästehtaat, mukaan lukien jatkuva valu, joiden kapasiteetti ylittää 2,5 tonnia tunnissa;

3) mineraaliteollisuus:

a) laitokset, jotka tuottavat sementtiklinkkeriä kiertouuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 500 tonnia päivässä;

b) laitokset, jotka tuottavat kalkkia kiertouuneissa 50 tonnia päivässä, tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä;

c) lasia ja lasikuituja valmistavat laitokset, joiden sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä;

d) laitokset, joissa valmistetaan keraamisia tuotteita polttamalla, erityisesti kattotiiliä, tiiliä, tulenkestäviä rakennustiiliä, laattoja, kivitavaraa tai posliinia ja joiden tuotantokapasiteetti ylittää 75 tonnia päivässä ja uunin tilavuus ylittää 4 m³ ja lastaustiheys ylittää 300 kg/m³ uunia kohden;

4) metsäteollisuus:

a) massatehtaat;

b) paperi- ja kartonkitehtaat, joiden kapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä.

Tätä lakia ei sovelleta laitokseen tai sen osaan, jonka pääasiallinen tarkoitus on uusien tuotteiden tai menetelmien tutkiminen, kehittäminen tai testaaminen.

3 § Kapasiteetin yhteen laskeminen

Jos sama toiminnanharjoittaja harjoittaa useampaa saman 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua alakohdan piiriin kuuluvaa toimintaa samassa laitoksessa tai samalla sijaintipaikalla, toimintojen kapasiteetit lasketaan yhteen. Toimintojen kuuluminen tämän lain soveltamisalaan ratkaistaan yhteenlaskettujen kapasiteettien perusteella.

Yhteenlasketut sellaisten toimintojen kapasiteetit, joilla lain voimaan tullessa on sama toiminnanharjoittaja, kuuluvat päästökauppakaudella 2005–2007 lain soveltamisalaan päästökauppakauden loppuun saakka, vaikka jonkun tai joidenkin toimintojen toiminnanharjoittaja vaihtuu. Seuraavilla päästökauppakausilla yhteenlasketut sellaisten toimintojen kapasiteetit, jotka sisältyvät asianomaisen päästökauppakauden kansalliseen jakosuunnitelmaesitykseen, kuuluvat lain soveltamisalaan asianomaisen kauden loppuun, vaikka jonkun tai joidenkin toimintojen toiminnanharjoittaja vaihtuu. Toiminnanharjoittajien velvollisuuksista säädetään 6 §:ssä.

4 § Lain soveltaminen kaukolämpöverkkoon liitettyihin laitoksiin

Tätä lakia sovelletaan myös 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohdan mainitun kapasiteetin alittavien laitosten hiilidioksidipäästöihin, jos laitoksen pääasiallinen tarkoitus on lämmön tuottaminen kaukolämpöverkkoon. Lisäksi edellytetään, että vähintään yhden samaan kaukolämpöverkkoon liitetyn polttolaitoksen nimellinen lämpöteho on yli 20 megawattia ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon. Soveltamisen edellytyksenä on myös, että Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyy kyseisten laitosten sisällyttämisen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut laitokset sisällytetään 34 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen jakosuunnitel-

maesitykseen. Komission hyväksymistä haetaan 36 §:ssä tarkoitetun ilmoittamisen yhteydessä.

5 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) kasvihuonekaasuilla hiilidioksidia (CO₂), metaania (CH₄), typpioksiduulia (N₂O), fluorihilivetyjä (HFC-yhdisteet), perfluorihilivetyjä (PFC-yhdisteet) ja rikkiheksafluoridia (SF₆);

2) päästöillä laitoksesta ilmaan päästettyjä kasvihuonekaasuja;

3) päästöoikeudella päästökauppadirektiivissä tarkoitettua oikeutta päästää kasvihuonekaasuja ilmaan yhtä hiilidioksiditonnia vastaava määrä tietynä ajanjaksona;

4) päästökauppakaudella ajanjaksoa, jota varten laaditaan kansallinen päästöoikeuksien jakosuunnitelmaesitys 14 §:n mukaisesti;

5) laitoksella kiinteää teknistä kokonaisuutta, jossa harjoitetaan yhtä tai useampaa 2 §:ssä tarkoitettua toimintaa sekä siihen teknisesti tai toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa, joka mahdollisesti vaikuttaa päästöihin ja pilaantumiseen;

6) toiminnanharjoittajalla luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on tosiasiallinen määräysvalta laitoksen toiminnasta;

7) hiilidioksiditonnia vastaavalla määrällä tai hiilidioksidiekvivalentitonnilta yhtä tonnia hiilidioksidia tai muun kasvihuonekaasun määrää, jolla on vastaava vaikutus maapallon lämpenemiseen; sekä

8) päästökauppaviranomaisella Energiamarkkinavirastoa.

6 § Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on:

1) haettava laitokselle kasvihuonekaasujen päästölupa;

2) tarkkailtava päästöjään, laadittava vuosittain selvitys päästöistään ja huolehdittava selvityksen todentamisesta;

3) palautettava päästökauppaviranomaiselle vuosittain edellisenä kalenterivuotena aiheutuneita laitoksen kokonaispäästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia;

4) toimitettava päästöoikeuksien jakosuunnitelmaa varten tarpeelliset tiedot kauppa- ja teollisuusministeriölle ja haettava päästöoikeuksia; sekä

5) ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen toiminnan muutoksista, päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista taikka toiminnanharjoittajan muutumisesta.

2 luku Kasvihuonekaasujen päästölupa

7 §

Luvan tarve

Laitoksella on oltava kasvihuonekaasujen päästölupa. Luvan myöntää päästökauppaviranomainen. Lupa myönnetään toistaiseksi tai erityisistä syistä määräajaksi.

Velvoite hakea lupa koskee päästökauppakaudella 2005–2007 ainoastaan hiilidioksidipäästöjä.

Edellä 4 §:ssä tarkoitetuille laitoksille on haettava lupaa ja lupa voidaan myöntää 8–10 §:n mukaisesti ehdolla, että lupa on voimassa, jos Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyy kyseiset laitokset päästöoikeuksien kaupan järjestelmään. Jos komission hyväksyntää ei saada, lupahakemuksen käsittely, tai jos lupa on jo myönnetty, kasvihuonekaasujen päästölupa raukeaa.

8 § Lupahakemus

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys laitoksesta, sen toiminnasta ja päästöjen lähteistä sekä suunnitelma päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle. Lisäksi päästökauppaviranomaiselle on ennen luvan myöntämistä toimitettava selvitys siitä, että laitoksen toimintaa saa harjoittaa ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla. Lupahakemuksen tarkemmasta sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Lupahakemus on toimitettava päästökauppaviranomaiselle vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan suunniteltua aloittamista.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa oleville laitoksille on haettava kasvihuonekaasujen päästölupa kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Lupahakemukseen liitettävää päästöjen tarkkailusuunnitelmaa voidaan täydentää neljän kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Päästökauppaviranomaisen on tehtävä lupaa koskeva päätös neljän kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tai viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun hakemus ja sen täydennykset on toimitettu päästökauppaviranomaiselle, jos jälkimmäinen ajankohta on myöhempi.

9 § Luvan myöntämisen edellytykset

Kasvihuonekaasujen päästölupa myönnetään toiminnanharjoittajalle laitosta tai sen osaa koskien, jos:

1) toiminnanharjoittajan suunnitelmat päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle ovat riittävät ja asianmukaiset; ja

2) toiminnanharjoittaja saa ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla harjoittaa toimintaa.

Päästölupa voidaan myöntää, vaikka päätös ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisesta luvasta ei ole lainvoimainen.

10 §

Lupapäätös

Kasvihuonekaasujen päästölupa voi koskea saman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Kasvihuonekaasujen päästölupa voi erityisestä syystä koskea useamman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta.

Jos useampi toiminnanharjoittaja on hakenut yhdessä päästölupaa, vastaavat ne luvan velvoitteiden täyttämistä yhteisvastuullisesti. Toiminnanharjoittajien on lupaa hakiessaan nimettävä taho, joka vastaa yhteydenpidosta viranomaisiin.

Luvan tulee sisältää tiedot toiminnanharjoittajasta, päästöistä ja niiden lähteistä, laitoksen toiminnasta sekä seuraavat lupaehtot:

1) päästöjen tarkkailua koskevat vaatimukset, joissa määritetään tarkkailumenetelmät ja -taajuus; sekä

2) päästöistä laadittavien selvitysten toimittamista päästökauppaviranomaiselle koskevat vaatimukset.

11 §

Luvan muuttaminen ja tarkistaminen

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava ennakkoon päästökauppaviranomaiselle kaikista sellaisista laitoksen laajennuksista, toiminnan muutoksista taikka päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista, jotka voivat edellyttää kasvihuonekaasujen päästöluvan muuttamista tai päästöjen tarkkailua koskevien lupaehtojen tarkistamista.

Toiminnanharjoittajan ilmoituksen johdosta päästökauppaviranomainen voi muuttaa luvan tai tarkistaa päästöjen tarkkailua koskevia lupaehtoja. Päästökauppaviranomaisen on käsiteltävä luvan muuttamista ja lupaehtojen tarkistamista koskeva asia kuten lupahakemus.

Jos Euroopan yhteisöjen komission päästökauppadiirektiivin nojalla antamat päästöjen tarkkailua koskevat ohjeet edellyttävät lupaehtojen tarkistamista, on päästökauppaviranomaisen kehotettava toiminnanharjoittajaa esittämään lupaehtojen tarkistamista varten tarkistettu suunnitelma päästöjen tarkkailemiseksi. Toiminnanharjoittajan on toimitettava tarkistettu suunnitelma päästökauppaviranomaisen asettamassa määräajassa.

12 §

Toiminnanharjoittajan vaihtuminen

Uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle toiminnanharjoittajan vaihtumisesta. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tarkistettava kasvihuonekaasujen päästölupa 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä ajankohdasta lukien. Lupa on merkittävä tiedot uudesta toiminnanharjoittajasta. Uusi toiminnanharjoittaja vastaa 6

§:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista ja 10 §:ssä tarkoitettujen lupaehtojen täyttämisestä luvan tarkistamispäivästä alkaen.

Jos samaan kasvihuonekaasujen päästölupaan sisältyvästä laitoksen tai laitosten toiminnasta ainoastaan osa siirtyy uudelle toiminnanharjoittajalle, on noudatettava luvan myöntämistä ja muuttamista koskevia säännöksiä lukuun ottamatta luvan hakemiselle 8 §:n 2 momentissa asetettua määräaika. Päästökauppaviranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös luvan myöntämisestä ja muuttamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset ja suunnitelmat on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä ajankohdasta lukien. Uusi toiminnanharjoittaja vastaa määräysvallansa olevan laitoksen osalta 6 §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista ja 10 §:ssä tarkoitettujen lupaehtojen täyttämisestä siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa.

13 §

Luvan peruuttaminen

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle laitoksen pysyvistä käytöstä poistamisesta ja laitoksen toimintaa koskevan luvan raukeamisesta ympäristönsuojelulain 57 §:n perusteella tai luvan peruuttamisesta ympäristönsuojelulain 59 §:n perusteella.

Päästökauppaviranomaisen on peruutettava kasvihuonekaasujen päästölupa, jos:

1) laitoksen toimintaa koskeva lupa on rauennut ympäristönsuojelulain 57 §:n perusteella tai lupa on peruutettu ympäristönsuojelulain 59 §:n perusteella;

2) laitos on poistettu käytöstä pysyvästi; tai

3) luvanhaltija ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta.

Päästökauppaviranomainen voi peruuttaa kasvihuonekaasujen päästöluvan, jos:

1) luvanhaltija on olennaisesti rikkonut päästöoikeuksien vuosittaista palauttamista tai päästöjen tarkkailua, ilmoittamista ja todentamista koskevia velvoitteitaan eikä päästökauppaviranomaisen kehotuksesta huolimatta ole täyttänyt velvoitteitaan; tai

2) luvanhaltija ei päästökauppaviranomaisen kehotuksesta huolimatta ole ilmoittanut laitoksen laajennuksesta tai toiminnan muutoksista tai päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista, jotka voivat edellyttää päästöluvan muuttamista tai lupaehtojen tarkistamista.

Kasvihuonekaasujen päästöluvan peruuttamista koskevan asian voi panna vireille toiminnanharjoittaja tai päästökauppaviranomainen.

3 luku

Kansallinen jakosuunnitelmaesitys ja päästöoikeuksien jakoperusteet

14 §

Kansallinen jakosuunnitelmaesitys

Kansallinen jakosuunnitelmaesitys laaditaan tämän lain soveltamisalaan kuuluville toimintoille myönnettävien päästöoikeuksien kokonaismäärästä ja siitä, miten päästöoikeudet on tarkoitus jakaa kunkin laitoksen toiminnanharjoittajalle.

Jakosuunnitelma laaditaan päästökauppakausittain. Ensimmäinen päästökauppaus alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 2007. Toinen päästökauppaus alkaa 1 päivänä tammikuuta 2008 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 2012. Sen jälkeen kansallinen jakosuunnitelma laaditaan kutakin seuraavaa viisivuotiskautta varten.

15 §

Jakomenetelmä päästökauppauskautelle 2005–2007

Päästökauppauskautelle 2005–2007 päästöoikeudet jaetaan toiminnanharjoittajille maksutta.

16 §

Päästöoikeuksien kokonaismäärä

Päästöoikeuksien kokonaismäärän on päästökauppauskautella 2008–2012 vastattava ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan hyväksymisestä Euroopan yhteisön puolesta sekä sen täyttämistä yhteisesti tehdyn neuvoston päätöksen 2002/358/EY, jäljempänä taakanjako koskeva päätös, ja Kioton pöytäkirjan (laki ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, 383/2002) päästörajoitusvelvoitetta. Kokonaismäärää määriteltäessä otetaan huomioon lain soveltamisalaan kuuluvista ja kuulumattomista lähteistä aiheutuvat tavoitteelliset, kansalliseen energia- ja ilmastostrategiaan perustuvat kasvihuonekaasupäästöt.

Päästökauppauskautella 2005–2007 päästöoikeuksien kokonaismäärän on oltava johdonmukainen niiden toimien kanssa, joilla pyritään saavuttamaan taakanjakoa koskevan päätöksen ja Kioton pöytäkirjan päästörajoitusvelvoite.

17 §

Laitosten ryhmittely alaryhmiin

Kansallista jakosuunnitelmaesitystä varten laitokset, joissa harjoitetaan 2–4 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, ryhmitellään toiminnan luonteen tai tuotettavan tuotteen perusteella alaryhmiin. Samaan alaryhmään kuuluville laitoksille jaetaan päästöoikeuksia samoilla perusteilla.

Laitoksen päästöoikeudet lasketaan laitoksen tai sen tuotannon osien osalta erikseen ja laitoksen kokonaispäästöoikeudet saadaan erikseen laskettujen päästöoikeuksien summaksi. Jos laitos tai sen tuotanto jakaantuvat useampaan 18 §:ssä tarkoitettuun alaryhmään, päästöoikeudet lasketaan erikseen kullekin laitoksen tai sen tuotannon osalle sen alaryhmän jakoperusteiden mukaan, mihin alaryhmään nämä kuuluvat.

18 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen alaryhmät

Kansallista jakosuunnitelmaesitystä varten laitokset tai niiden osat ryhmitellään seuraaviin alaryhmiin:

A1) Teollisuusprosessit, joissa päästöt aiheutuvat tuotannon raaka-aineista;

A2) Teollisuusprosessit, joissa päästöt aiheutuvat prosessipolttoaineista tai prosessiin kiinteästi sidoksissa olevista polttoaineiden käytöistä;

B1) Polttoaineita käyttävät laitokset, jotka tuottavat lämpöä tai höyryä teollisuuden tuotantoprosesseihin;

B2) Polttoaineita käyttävät laitokset, jotka tuottavat pääasiassa lämpöä tai höyryä teollisuuden tuotantoprosesseihin ja lämpöä tai höyryä sähkön tuotantoon samalla tuotantopaikalla (teollisuuden yhteistuotantolaitokset). Alaryhmään kuuluvat myös teollisuuslaitosten yhteydessä olevat kaasaturpiinit ja muut vastaavat energian tuotantolaitokset;

C1) Polttoaineita käyttävät laitokset, jotka tuottavat lämpöä tai höyryä (kaukolämpö) toimitettavaksi tuotantopaikan ulkopuolelle lämmönjakoverkkoon ja edelleen loppukulutukseen;

C2) Polttoaineita käyttävät laitokset, jotka tuottavat lämpöä tai höyryä tuotantopaikalla tapahtuvaan sähkön tuotantoon (yhteistuotantosähkö) ja lämpöä toimitettavaksi pääasiassa tuotantopaikan ulkopuolelle lämmönjakoverkkoon ja edelleen loppukulutukseen (yhteistuotantolaitokset). Alaryhmään kuuluvat myös kaukolämpöä ja sähköä tuottavat kaasaturpiinit sekä muut vastaavat energian tuotantolaitokset;

D) Polttolaitokset, jotka toimittavat höyryä samalla tuotantopaikalla olevaan pääasiassa sähkön tuotantoa varten rakennettuun höyryturpiiniin (lauhdutusvoimalaitokset) sekä lauhdutusvoimaksi luettava osuus yhteistuotantolaitoksista;

E) Sähköä tuottavat huippu- ja varavoimalaitokset ja muut satunnaisesti vähän sähköä tuottavat laitokset. Lisäksi alaryhmään kuuluvat maakaasuverkoston kompressoriasemat. Konventionaaliset lauhdutusvoimalaitokset, jotka on alun perin rakennettu muuhun tarkoitukseen kuin varavoimalaitoksiksi ja jotka on myöhemmin siirretty tai jätetty varavoimalaitostyyppiä laitoiksi, kuuluvat kuitenkin alaryhmään D.

19 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen määritelmät

Kansallisessa jakosuunnitelmaesityksessä tarkoitetaan:

1) ominaispäästökertoimella laitoksen, kattilan tai vastaavan polttolaitosyksikön vuodessa käyttämistä fossiilisista polttoaineista ja turpeesta tai raaka-aineista peräisin olevien hiilidioksidipäästöjen ja näiden polttoaineiden lämpösisältöjen välistä suhdelukua; massa- ja paperiteollisuuden laitoksen tai kattiloiden ominaispäästökerroin on näiden vuodessa käyttämistä fossiilisista polttoaineista ja turpeesta peräisin olevien hiilidi-

oksidipäästöjen ja näiden polttoaineiden lämpösisältöjen summan välinen suhdeluku; alaryhmissä A1 ja A2 ominaispäästökerroin on laitoksen osaprosessien vuodessa käyttämistä raaka-aineista ja polttoaineista peräisin olevien hiilidioksidipäästöjen ja osaprosessien vuodessa tuottamien tuotteiden kokonaismäärän välinen suhdeluku; jos osaprosessien tuotteiden määriä ei pystytä erottelemaan, käytetään laitoksen tuottamien tuotteiden kokonaismäärää;

2) lämmitystarveluvulla vuosittaista ulko- ja sisälämpötilan välistä erotusta, joka saadaan laskemalla yhteen jokaiselta kyseisen vuoden vuorokaudelta oletetun sisälämpötilan (+17°C) ja ulkoilman vuorokausilämpötilan erotus, jos vuorokauden keskilämpötila on alle 12°C syksyllä ja alle 10°C keväällä; laitoskohtaisena lämmitystarvelukuna käytetään Ilmatieteen laitoksen sille suuralueelle määrittämää lämmitystarvelukua, jolla kyseinen laitos sijaitsee;

3) laitoksen tuotantokapasiteetilla sitä teollisen tuotannon tuotantomäärää, jonka laitos pystyisi tuottamaan vuodessa toimiessaan 365 päivää 24 tuntia päivässä 100 prosentin teholla; jos tarkastelujaksolla tai sen jälkeen tuotantokapasiteetti on kasvanut tai laskenut, lasketaan keskimääräinen vuosikapasiteetti summaamalla kuukausikapasiteetit; jos toiminnanharjoittaja pystyy osoittamaan, että sen kapasiteetti voidaan määritellä ja laskea alalla yleisesti käytössä olevien sääntöjen perusteella paremmin kuin edellä olevaa määritelmää käyttämällä, voidaan tätä kapasiteettimääritelmää käyttää päästöoikeuksien laskennassa;

4) kapasiteetin käyttöastekerroinella laitoksen vuosituotannon ja tuotantokapasiteetin välistä suhdelukua.

Polttoaineiden polton hiilidioksidipäästöjä laskettaessa polttoaineiden ominaispäästökertoimina ja hettumiskertoimina käytetään ensisijaisesti kansallisesti määritellyjä Tilastokeskuksen käyttämiä kertoimia ja toissijaisesti hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n määrittelemiä kertoimia. Jos toiminnanharjoittaja pystyy komission kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista antamien ohjeiden (K(2004) 130 lopullinen) perusteella osoittamaan perustelluksi IPCC:n suuntaviivoissa määritellyistä kertoimista poikkeavien kertoimien käytön, voidaan näitä kertoimia käyttää kyseisen toiminnanharjoittajan laitoksen päästöoikeuksia laskettaessa.

20 §

Alaryhmien A1 ja A2 jakoperusteet päästökauppa- kaudelle 2005–2007

Alaryhmiin A1 ja A2 kuuluville laitoksille päästökauppaudelle 2005–2007 myönnettävät päästöoikeudet lasketaan kertomalla teollisuusprosessin keskimääräisellä käyttöastekerroinella teollisuusprosessin keskimääräinen ominaispäästökerroin ja kertomalla tällä tulolla laitoksen keskimääräisen tuotantokapasiteetin summa vuosina 2005–2007. Öljynjalostamon päästöoikeudet lasketaan 21 §:n säännösten mukaisesti.

Kapasiteetin keskimääräinen käyttöastekerroin lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998–2002 siten, että suurin ja pienin kerroin jätetään huomiotta ja jäljelle jäävistä kolmesta kertoimesta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Keskimääräinen ominaispäästökerroin lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998–2002 siten, että suurinta ja pienintä kerrointa ei oteta huomioon ja jäljelle jäävistä kolmesta kertoimesta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Vuosien 2005–2007 keskimääräinen tuotantokapasiteetti perustuu toiminnanharjoittajan arvioon. Tuotantokapasiteetin muutoksen vuosina 2005–2007 tulee perustua toiminnanharjoittajan tekemiin hankkeen toteuttamisen kannalta sitoviin päätöksiin.

21 §

Öljynjalostamoiden jakoperusteet päästökauppa- kaudelle 2005–2007

Öljynjalostukselle päästökauppaudelle 2005–2007 myönnettävät päästöoikeudet lasketaan kertomalla keskimääräinen polttoainekulutus keskimääräisellä ominaispäästökertoimella ja kertomalla tämä tulo kolmella. Tähän päästöoikeusmäärään lisätään toiminnanharjoittajan arvioima vedyntuotannon määrä vuosina 2005–2007 tonneina kerrottuna 5,6:lla. Näin saatuun lukuun lisätään se jalostamon polttoainekulutuksen kasvusta aiheutuvan hiilidioksidipäästöjen määrä, joka on seurausta jalostamomuutoksen aiheuttamista loppu-
tuoterakenteen muutoksista vuosina 2005–2007.

Keskimääräinen ominaispäästökerroin lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998–2002 siten, että suurinta ja pienintä kerrointa ei oteta huomioon ja jäljelle jäävistä kolmesta kertoimesta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Polttolaitoksen keskimääräinen polttoainekulutus lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998–2002 siten, että vuosikulutuksesta vähennetään vastaavana aikana tuotetun vedyn valmistukseen käytetty polttoaine ja näin saaduista luvuista suurin ja pienin havainto jätetään huomiotta ja jäljelle jäävistä kolmesta havainnosta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Vedyntuotannon ja jalostamomuutokseen liittyvästä polttoainekulutuksen kasvusta aiheutuvien hiilidioksidipäästöjen määrät vuosina 2005–2007 perustuvat toiminnanharjoittajan arvioon. Laitoksen toiminnan muutoksen vuosina 2005–2007 tulee perustua toiminnanharjoittajan tekemiin hankkeen toteuttamisen kannalta sitoviin päätöksiin.

22 §

Alaryhmien B1 ja B2 jakoperusteet päästökauppa- kaudelle 2005–2007

Alaryhmään B1 ja B2 kuuluville laitoksille päästökauppaudelle 2005–2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla keskimääräinen polttoainekulutus keskimääräisellä ominaispäästökertoimella. Massa- ja paperiteollisuuden, metal-

lien valmistuksen sekä kemianteollisuuden alaryhmiin B1 ja B2 kuuluvien laitosten päästöoikeudet lasketaan kertomalla edellä saatu tulo laitoksen energian tuotantoon kiinteästi liittyvän teollisuusprosessin kapasiteetin tiedossa olevalla vuoden 2005 tammikuun 1 päivän ja vuoden 2000 kesäkuun 30 päivän kapasiteettien suhteella.

Polttolaitoksen keskimääräinen polttoainekulutus lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998–2002 siten, että suurin ja pienin havainto jätetään huomiotta ja jäljelle jäävistä kolmesta havainnosta lasketaan aritmeettinen keskiarvo. Massa- ja paperiteollisuuden osalta polttoainekulutus lasketaan vain fossiilisten polttoaineiden ja turpeen osalta.

Alaryhmään B2 kuuluvan laitoksen vuotuisesta polttoainekulutuksesta vähennetään laitoksen tuottaman lauhdesähkön laskennallinen polttoainetarve käyttäen hyötysuhteena arvoa 0,4. Lauhdesähkön tuotannon osalta päästöoikeudet lasketaan alaryhmän D jakoperusteiden mukaisesti. Massa- ja paperiteollisuuden sekä öljynjalostuksen alaryhmään B2 kuuluvien laitosten lauhdesähkön tuotannon päästöoikeudet lasketaan alaryhmän B2 jakoperusteiden mukaisesti eikä polttoainekulutuksen vuosihavainnoista poisteta lauhdesähkön laskennallisia polttoaineita.

Keskimääräinen ominaispäästökerroin lasketaan viidestä vuosihavainnosta vuosilta 1998–2002 siten, että suurinta ja pienintä kerrointa ei oteta huomioon ja jäljelle jäävistä kolmesta kertoimesta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Jos alaryhmään B1 tai B2 kuuluvan laitoksen lämmöntuotannosta keskimäärin yli 20 prosenttia on vuosina 1998–2002 ollut kaukolämmön tuotantoa, kaukolämmön ja sitä vastaavan yhteistuotantosähkön osalta päästöoikeuksia laskettaessa tehdään 23 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu lämpötilakorjaus sekä käytetään lisäksi 23 §:n 1 momentin 4 kohdassa määriteltyä kerrointa.

Jos alaryhmään B1 tai B2 kuuluvan laitoksen laitospaikalle on vuoden 1998 jälkeen tullut uusi, merkittävä polttolaitos, joka on korvannut laitospaikan muiden polttolaitosten yhteenlasketusta tuotannosta yli puolet, ja korvatut polttolaitokset tai pääosa niistä on jäänyt toimintaan esimerkiksi vara- ja huippulaitoksina, lasketaan kunkin laitoksen päästöoikeudet erikseen siten, että laskentakautena käytetään laitosten pisintä mahdollista yhteistä ajanjaksoa ja muuten päästöoikeudet lasketaan 1–5 momentin mukaisesti.

23 §

Alaryhmien C1 ja C2 jakoperusteet päästökauppa-kaudelle 2005–2007

Alaryhmään C1 ja C2 kuuluville laitoksille päästökauppa-kaudelle 2005–2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan siten, että:

1) alaryhmään C2 kuuluvan laitoksen vuotuisesta polttoainekulutuksesta vähennetään laitoksen tuottaman lauhdesähkön laskennallinen polttoainetarve käyttäen hyötysuhteena arvoa 0,4 ja käyttäen lauhdesähkön

polttoainejakautumana laitoksen kyseisen vuoden polttoainejakautumaa;

2) laitoksen vuotuisen polttoainekulutus korjataan vastaamaan pitkän aikavälin ulkolämpötilaa kertomalla kyseiset polttoainekulutukset kertoimella, joka saadaan, kun kerrotaan luku 0,65 laitoksen sijaintipaikan suuralueen vuosien 1971–2000 keskimääräisen ja tarkastelujaksolla 1998–2002 toteutuneen vuotuisen lämmitystarveluvun suhteella ja kun näin saatuun tuloon lisätään 0,35; alaryhmään C2 kuuluvan laitoksen osalta lämpötilakorjaus tehdään polttoainekulutuksille, joista on poistettu kohdassa 1 mainittu polttoainekulutus;

3) edellä määritellyllä tavalla laskettu keskimääräinen polttoainekulutus kerrotaan keskimääräisellä ominaispäästökertoimella;

4) edellä laskettu luku kerrotaan laitoksen tai mahdollisesti muiden samaan kaukolämpöverkkoon liitettyjen saman toiminnanharjoittajan laitosten vuoden 2002 loppuun mennessä tehtyjen kaukolämpöasiakkaiden lämpösopimusten tilaustehojen summalla ja jaetaan vuoden 1997 loppuun mennessä tehtyjen lämpösopimusten tilaustehojen summalla;

5) näin saatuun päästöoikeuksien määrään lisätään kohdassa 1 tarkoitettu alaryhmän D jakoperusteiden mukaisesti laskettu päästöoikeuksien määrä.

Polttolaitoksen keskimääräinen polttoainekulutus lasketaan viidestä 1 momentin 1 kohdan mukaisella vähennyksellä korjatusta sekä 1 momentin 2 kohdassa määritellyllä tavalla lämpötilakorjatusta vuosihavainnosta vuosilta 1998–2002 siten, että suurin ja pienin havainto jätetään huomiotta ja jäljelle jäävistä kolmesta havainnosta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

Keskimääräinen ominaispäästökerroin lasketaan viidestä 1 momentin 1 kohdan mukaisella vähennyksellä korjatusta vuosihavainnosta vuosilta 1998–2002 siten, että suurinta ja pienintä kerrointa ei oteta huomioon ja jäljelle jäävistä kolmesta kertoimesta lasketaan aritmeettinen keskiarvo.

24 §

Kaukolämpölaitosten käsittely yhtenä kokonaisuutena

Samaan kaukolämpöverkkoon kaukolämpöä tuottavien alaryhmään C1 ja C2 kuuluville laitoksille päästöoikeudet lasketaan siten, että:

1) näitä laitoksia käsitellään yhtenä kokonaisuutena laskemalla niiden kaukolämmön tuotannon polttoainekulutukset ja hiilidioksidipäästöt yhteen kunkin tarkastelujakson vuonna;

2) näin käsitellylle kokonaisuudelle määritellään päästöoikeudet 23 §:n mukaisesti ja näin saadut päästöoikeudet kohdistetaan yksittäisille laitoksille siinä suhteessa kuin niillä on ollut hiilidioksidipäästöjä yhteisinä toimintavuosina vuoden 1998 jälkeen.

Kun päästöoikeuksia jaetaan 1 momentin mukaisesti sellaisille laitoksille, jotka tuottavat kaukolämpöä eri kaukolämpöverkkoihin, lasketaan kutakin kaukolämpöverkkoa koskeva lämpösopimusten tilaustehojen kehitystä kuvaava 23 §:n 1 momentin 4 kohdassa tar-

koitettu kerroin kyseisen verkon loppuasiakkaiden lämpösopimusten tilaustehojen avulla.

25 §

Alaryhmien D ja E jakoperusteet päästökauppa- kaudelle 2005–2007

Alaryhmään D kuuluville laitoksille päästökaup-
paukaudelle 2005–2007 myönnettävät yhtä vuotta vas-
taavat päästöoikeudet lasketaan kertomalla vuosien
2000–2003 keskimääräinen vuotuinen polttoainekulu-
tus vuosien 2000–2003 keskimääräisellä ominaispääs-
tökertoimella. Polttoainekulutus ja ominaispäästöker-
roin lasketaan vuosien 2000–2003 aritmeettisena kes-
kiarvona.

Alaryhmään E kuuluville laitoksille päästökauppa-
kaudelle 2005–2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaa-
vat päästöoikeudet lasketaan kertomalla vuosien 1998–
2002 keskimääräinen vuotuinen polttoainekulutus
vuosien 1998–2002 keskimääräisellä ominaispäästö-
kertoimella. Polttoainekulutus ja ominaispäästökerroin
lasketaan vuosien 1998–2002 aritmeettisena keskiar-
vona.

26 §

Vuonna 1998 tai sen jälkeen valmistuneet laitokset

Laitoksille tai niiden osille, jotka ovat valmistuneet
vuonna 1998 tai sen jälkeen, päästökauppaudelle
2005–2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästö-
oikeudet lasketaan seuraavasti:

1) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 1998
ja joilla oli vuoden 2002 loppuun mennessä neljä täyttä
toimintavuotta, myönnetään päästöoikeuksia kyseisen
alaryhmän jakoperusteiden mukaan siten, että lasken-
nassa poistetaan laitosten toteutuneiden polttoainekulu-
tuksen ja ominaispäästöjen suurimmat ja pienimmät
vuosiarvot ja laskentakaavassa käytetään polttoaineku-
lutuksen ja ominaispäästöjen keskiarvona kahden jäl-
jelle jääneen vuoden aritmeettista keskiarvoa;

2) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 1999
ja joilla oli vuoden 2002 loppuun mennessä kolme
täyttä toimintavuotta, myönnetään päästöoikeuksia
kyseisen alaryhmän jakoperusteiden mukaan ottamalla
mukaan vuoden 2003 arvot siten, että laskennassa
poistetaan laitosten toteutuneiden polttoainekulutusten
ja ominaispäästöjen suurimmat ja pienimmät vuosiar-
vot; laskentakaavassa käytetään polttoainekulutuksen
ja ominaispäästöjen keskiarvona kahden jäljelle jää-
neen vuoden aritmeettista keskiarvoa;

3) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 2000
ja joilla oli vuoden 2002 loppuun mennessä kaksi täyttä
toimintavuotta, jaetaan päästöoikeuksia kyseisen ala-
ryhmän jakoperusteiden mukaan ottamalla mukaan
vuoden 2003 arvot ja laskelmalla näistä kolmesta vuo-
desta aritmeettinen keskiarvo;

4) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 2001
ja joilla oli vuoden 2002 loppuun mennessä yksi täysi
toimintavuosi, myönnetään päästöoikeuksia kyseisen
alaryhmän jakoperusteiden mukaan ottaen mukaan

vuoden 2003 polttoainekulutusten ja ominaispäästöjen
arvot ja käyttämällä laskentakaavassa polttoainekulu-
tusten ja ominaispäästöjen keskiarvoina vuosien 2002
ja 2003 aritmeettista keskiarvoa;

5) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 2002
ja joilla oli vuoden 2003 loppuun mennessä yksi täysi
toimintavuosi, myönnetään päästöoikeuksia kyseisen
alaryhmän jakoperusteiden mukaan ottaen mukaan
toiminnanharjoittajan esittämät arviot vuoden 2004
polttoainekulutuksesta ja ominaispäästöistä ja käyttä-
mällä laskentakaavassa polttoainekulutusten ja omi-
naispäästöjen keskiarvoina vuosien 2003 ja 2004 arit-
meettista keskiarvoa;

6) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuonna 2003
ja joilla on toukokuun 2004 loppuun mennessä yksi
täysi toimintavuosi, myönnetään päästöoikeuksia ky-
seisen alaryhmän jakoperusteiden mukaan ja käyttä-
mällä laskentakaavassa polttoainekulutuksen ja omi-
naispäästöjen vertailukautena laitoksen valmistumisen
jälkeistä 12 kuukauden jaksoa sekä toiminnanharjoitta-
jan arvioita tätä 12 kuukauden jaksoa seuraavasta 12
kuukauden jaksosta ja laskemalla näistä polttoaineku-
lutuksen ja ominaispäästöjen aritmeettinen keskiarvo;

7) laitoksille, jotka ovat valmistuneet vuoden 2003
toukokuun lopun ja sen ajankohdan välisenä aikana,
jolloin valtioneuvosto päättää 34 §:n mukaisesti kansal-
lisesta jakosuunnitelmakehyksestä, myönnetään pääs-
töoikeuksia kyseisen alaryhmän jakoperusteiden mu-
kaan käyttämällä laskentakaavassa toiminnanharjoitta-
jan arvioita polttoainemääristä ja ominaispäästökertoi-
mista laitoksen valmistumisen jälkeiseltä 12 kuukauden
jaksolta tai käyttämällä uusille osallistujille käytettäviä
arvoja. Näistä valitaan se vaihtoehto, joka kyseisen
alaryhmän laskentaperusteiden mukaan antaa pienim-
mät päästöoikeudet.

Alaryhmään D kuuluviin laitoksiin, jotka ovat
valmistuneet vuonna 2000 tai sen jälkeen, myönnettä-
vät päästöoikeudet lasketaan käyttämällä 1 momentin
3–7 kohdan mukaisen ajanjakson polttoainekulutuksen
ja ominaispäästökertoimen aritmeettista keskiarvoa.
Alaryhmään E kuuluviin laitoksiin, jotka ovat valmis-
tuneet vuonna 1998 tai sen jälkeen, käytetään 1 mo-
mentin 1–7 kohdan mukaisen ajanjakson polttoaineku-
lutuksen ja ominaispäästökertoimen aritmeettista kes-
kiarvoa.

Laitokselle, joka kuuluu alaryhmään A1 tai A2 ja
joka on valmistunut vuonna 2000 tai sen jälkeen ja
jonka käyntiasteen asteittainen nousu johtaa siihen, että
laitoksen päästöoikeudet jäävät 20 §:ssä tarkoitettuja
jakoperusteita käyttämällä enintään 90 prosenttiin siitä,
mitä sen päästöt ovat olleet vuonna 2003, tai jos tällai-
sen laitoksen yhdenkin vuoden käyttöaste on ollut
tarkastelujaksolla alle 65 prosenttia, lasketaan päästö-
oikeudet 28 §:ssä tarkoitetuilla uuden osallistujan jako-
perusteilla.

27 §

Varaus uusille osallistujille

Kansallisessa jakosuunnitelmaesityksessä varataan päästökauppakaudelle 2005–2007 osa päästöoikeuksista sellaisille 2 momentissa tarkoitetuille laitoksille ja laitosten muutoksille (uusi osallistuja), jotka eivät sisälly 34 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen jakosuunnitelmaesitykseen ja jotka otetaan kaupalliseen käyttöön ennen päästökauppakauden päättymistä.

Uusille osallistujille varattavasta osuudesta myönnetään päästöoikeuksia:

1) laitokselle, joka rakennetaan uudelle tai olemassa olevalle laitosalueelle ja joka kuuluu 2 tai 3 §:n mukaan lain soveltamisalaan;

2) laitokselle, joka tulee lain soveltamisalaan sen seurauksena, että laitospaikalle rakennettavan polttolaitoksen nimellinen lämpöteho laitospaikalla jo olevien laitosten nimellisten lämpötehojen kanssa yhteensä ylittää 20 megawattia, tai jos laitospaikan yhteenlaskettu kapasiteetti muuten ylittää 2 §:ssä tarkoitettua kapasiteettirajaa;

3) laitokselle, joka liitetään kaukolämpöverkkoon, johon liitetyistä polttolaitoksista yhdenkin nimellinen lämpöteho on yli 20 megawattia;

4) olemassa olevalle nimelliseltä lämpöteholtaan enintään 20 megawatin laitokselle, joka on osa yhdyskuntia palvelevaa lämmönjakeluverkkoa, johon liitetään uusi nimelliseltä lämpöteholtaan yli 20 megawatin laitos;

5) polttolaitoksen muutokselle, joka lisää laitoksen nimellistä lämpötehoa 20 megawattilla tai vähintään 10 prosentilla;

6) alaryhmään A1 tai A2 kuuluvan laitoksen tai prosessin muutokselle, joka lisää laitoksen tai prosessin tuotantokapasiteettia siten, että muutos on vähintään 10 prosenttia tai suurempi kuin päästökauppadirektiivin liitteessä mainitut rajat niille laitoksille, jotka kuuluvat direktiivin piiriin; massanvalmistukselle käytetään paperinvalmistuksen rajaa 20 tonnia päivässä; sekä

7) ennen tämän lain voimaantuloa olemassa olleelle laitokselle, jonka päästöt lisääntyvät väistämättömästi Euroopan yhteisöjen lainsäädännön vaatimusten seurauksena yli 10 prosenttia ja jossa näiden vaatimusten johdosta tehdään investointeja.

Edellä 2 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitetuille laitoksen tai prosessin muutokselle päästöoikeuksia myönnetään laitoksen tai prosessin muuttuneelle osalle ja niille laitoksen tai prosessin osille, joihin kyseiset muutokset vaikuttavat.

Laitoksen kasvihuonekaasujen päästöluvan peruuttamisen seurauksena laitoksen kansallisessa rekisterissä olevalle tilille kirjaamatta jääneet päästöoikeudet siirtyvät käytettäväksi uusille osallistujille varattuun osuuteen. Jos uusille osallistujille päästökauppakaudelle 2005–2007 varattu osuus ei riitä kaikille edellä tarkoitetuille uusille osallistujille, tulee uusien osallistujien hankkia päästöoikeuksia toisten laitosten toiminnanharjoittajilta tai markkinoilta. Niille uusille osallistujille, jotka ovat hakeneet päästöoikeuksia 40 §:n mukaisesti ja joille ei vielä ole myönnetty päästöoikeuksia, myönnettävät päästöoikeudet sovitetaan jäljellä olevaan päästöoikeuksien määrään siten, että niiden kaikkien 28

§:n mukaisesti laskettavista päästöoikeuksien määristä vähennetään yhtä suuri prosenttiosuus.

28 §

Uusia osallistujia koskevat jakoperusteet päästökauppakaudelle 2005–2007

Uudelle osallistujalle päästökauppakaudelle 2005–2007 myönnettävät yhtä vuotta vastaavat päästöoikeudet lasketaan laitoksen nimellisen lämpötehon, 2 momentissa tarkoitettujen laitosyyppien vuotuisen huipunkäytön ja vertailupolttoaineena käytettävän polttoaineen polton ominaispäästökertoimen tulona. Päästöoikeuksia myönnetään jäljellä olevalle päästökauppakaudelle laitoksen tai laitoksen muutoksen kaupallista käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta lukien.

Uusien osallistujien vuotuisina huipunkäyttöaikoina käytetään seuraavia arvoja:

1) kaukolämmön ja siihen liittyvän sähkön peruskorjauksen tuotanto: 6 000 tuntia vuodessa;

2) prosessiteollisuuden (massa- ja paperi-, öljynjalostus-, kemian- ja rakennusaineteollisuus ja metallien valmistus) tuotanto ja siihen liittyvä lämmön tai höyryn tuotanto: vastaavan toiminnan sadan prosentin käyttöastetta vastaava käyttöaika vuosina 1998–2002;

3) muun teollisuuden lämmön tai höyryn tuotanto: vastaavan toiminnon keskimääräinen huipunkäyttöaika vuosina 1998–2002;

4) lauhdutusvoimalaitos: 6 000 tuntia vuodessa; sekä

5) huippukaasuturpiinit, kaukolämmön tai teollisuuden lämmön tai höyryn varakattila taikka muu vastaava satunnaisesti käytettävä laitos: 500 tuntia vuodessa.

Päästöoikeuksien määrää laskettaessa laskennassa käytetään seuraavia ominaispäästökertoimia:

1) jos laitos on suunniteltu polttamaan nestemäistä tai kaasumaista polttoainetta, ominaispäästökertoimena käytetään 56,0 g CO₂/MJ;

2) jos laitos on suunniteltu polttamaan pääasiassa kiinteää polttoainetta, ominaispäästökertoimena käytetään 74,2 g CO₂/MJ, mikä vastaa seospolttoainetta, jossa turvetta on 70 prosenttia ja puuta 30 prosenttia; tai

3) jos uusi laitos kuuluu alaryhmään A1 tai A2, käytetään alaryhmän vastaavan toiminnon alhaisinta toteutunutta vuosittaista ominaispäästökertoimena vuosina 1998–2002.

Edellä 27 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettulle laitoksen tai prosessin muutokselle päästöoikeudet lasketaan samojen jakoperusteiden mukaisesti kuin olemassa olevalle laitokselle.

29 §

Päästöoikeusmäärän kohtuullistaminen

Päästöoikeuksien määrää voidaan kohtuullistaa, jos päästöoikeuksien laskentakaavat johtavat yksittäisten laitosten osalta ilmeiseen kohtuuttomuuteen muihin samaan alaryhmään kuuluviin kilpaileviin toiminnan-

harjoittajiin verrattuna tarkastelukaudella olleen laitoksen käyttöönottovaiheesta johtuvan alhaisen käyntias-teen, laitoksen tuotantoa vaikeuttaneen konerikon, tulipalon tai muun näihin rinnastettavan syyn vuoksi. Toiminnanharjoittajan tulee päästöoikeuksia hakies-saan esittää perustelut haluamalleen kohtuullistamisel-le.

30 §

Päästöoikeuksien määrän sovittaminen niiden ko- konaismäärään

Jos laitoskohtaisten päästöoikeuksien kokonais-
määrä olisi 20–26 §:n jakoperusteiden mukaan lasket-
tuna ja 29 §:n mukaisen kohtuullistamisen jälkeen
suurempi tai pienempi kuin kansallisessa jakosuunni-
telmaesityksessä ja päästöoikeuksien myöntämispää-
töksessä päätettävä päästöoikeuksien kokonaisu-
määrä ilman uusille osallistujille varattua määrää, sovitaan
laitoskohtaiset päästöoikeudet hyväksytyyn kokonais-
määrään siten, että:

1) hyväksytystä kokonaisu-
määrästä vähennetään
uusille osallistujille varattava päästöoikeuksien määrä
ja näin saatu tulos jaetaan 20–26 ja 29 §:n perusteella
laskettavien päästöoikeuksien summalla; ja

2) näin saadulla suhdeluvulla kerrotaan alun perin
muodostuvat laitoskohtaiset päästöoikeudet.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suhdeluku
on pienempi kuin yksi, kerrotaan uusille osallistujille
28 §:n jakoperusteiden mukaan lasketut päästöoikeudet
tällä suhdeluvulla.

31 §

Ylivoimainen este

Valtioneuvosto voi ylivoimaisen esteen vuoksi
toiminnanharjoittajan hakemuksesta myöntää päästö-
kauppakaudella 2005–2007 laitoksille päästöoikeuksia
37 §:ssä tarkoitettussa päätöksessä laitoksille myönnet-
tyjen päästöoikeuksien lisäksi (lisäpäästöoikeus). Yli-
voimaiseksi esteeksi katsotaan toiminnanharjoittajan
vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella oleva tilanne
tai tapahtuma, johon hän ei ole kohtuudella voinut
varautua ja josta aiheutuu laitoksen hiilidioksidipäästö-
jen merkittävä lisääntyminen. Hakemuksen sisällöstä
säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvosto päättää kansallisesta esityksestä
Euroopan yhteisöjen komissiolle lisäpäästöoikeuksien
myöntämiseksi. Valtioneuvosto päättää lisäpäästöoike-
uksien myöntämisestä välittömästi sen jälkeen, kun
Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt lisäpää-
stöoikeuksien myöntämisen. Päätöksestä on käytävä
ilmi, miten päästökauppaviranomainen kirjaa lisäpää-
stöoikeudet kansalliseen rekisteriin kyseiselle toimin-
nanharjoittajalle. Lisäpäästöoikeudet eivät ole siirto-
kelpoisia.

Päätös on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajal-
le sekä toimitettava päästökauppaviranomaiselle.

4 luku

Päätös kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä ja päästöoikeuksien myöntäminen

32 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen valmistelu

Kauppa- ja teollisuusministeriö valmistelee kansal-
lisen jakosuunnitelmaesityksen yhteistyössä muiden
asianomaisten ministeriöiden kanssa.

Ministeriön on jakosuunnitelmaesitystä valmistel-
taessa varattava toiminnanharjoittajille sekä viranomai-
sille ja muille tahoille, joiden toimintaa tai etua esitys
erityisesti koskee, tilaisuus lausunnon antamiseen.
Esitystä valmisteltaessa on lisäksi asiasta tiedotettava
sillä tavoin, että varataan yleisölle mahdollisuus mieli-
piteen esittämiseen. Kuulemisessa ja mielipiteen esit-
tämässä varataan mahdollisuus lausua 35 §:n 1–5 ja 7
kohdassa tarkoitetuista asioista sekä laitosten sisällyt-
tämisestä jakosuunnitelmaesitykseen.

33 §

Ministeriölle toimitettavat tiedot ja päästö- oikeuk- sien hakeminen

Toiminnanharjoittajan on toimitettava kauppa- ja
teollisuusministeriölle kansallista jakosuunnitelmaesi-
tystä varten tiedot laitoksesta, sen toiminnasta ja hiili-
dioksidipäästöjen lähteistä sekä laitoksen käytöstä ja
päästöistä. Tietojen ja hakemuksen tarkemmasta sisäl-
löstä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tiedot on
toimitettava päästökauppakautta 2008–2012 ja sitä
seuraavia päästökauppakausia varten viimeistään 21
kuukautta ennen kyseisen päästökauppakauden alkam-
ista.

Toiminnanharjoittajan on haettava päästöoikeuksia
valtioneuvostolle osoitetulla hakemuksella. Toimin-
nanharjoittajien, jotka ovat 10 §:n 2 momentin mukai-
sesti hakeneet yhdessä päästölupaa, on haettava pääs-
töoikeuksia yhdessä.

Hakemuksessa on ilmoitettava 1 momentissa tar-
koitetut tiedot sekä tieto siitä, miltä osin ne ovat muut-
tuneet tai tarkentuneet. Hakemuksessa ei ilmoiteta
haettavien päästöoikeuksien määrää. Toiminnanharjoit-
taja voi päästökauppakautta 2008–2012 ja sitä seuraa-
via päästökauppakausia varten hakea päästöoikeuksia 1
momentissa tarkoitettussa määräajassa ja toimittaa ha-
kemuksen yhteydessä 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

Hakemus on toimitettava päästökauppakautta
2008–2012 ja sitä seuraavia päästökauppakausia varten
viimeistään 15 kuukautta ennen kyseisen päästökaup-
pakauden alkamista. Hakemuksen jälkeen muuttuneista
tiedoista toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viimeis-
tään 15 kuukautta ennen kyseisen päästökauppakauden
alkamista. Päästökauppakautta 2005–2007 varten ha-
kemus on toimitettava kahden kuukauden kuluessa
tämän lain voimaantulosta.

34 §

Valtioneuvoston päätös kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä

Valtioneuvosto päättää kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä.

Päästökauppakautta 2005–2007 koskeva päätös kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä tehdään välittömästi tämän lain tultua voimaan. Päätös kansallisesta jakosuunnitelmaesityksestä tehdään seuraaville päästökauppakausille vähintään 18 kuukautta ennen kyseisen päästökauppakauden alkamista.

35 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen sisältö

Valtioneuvoston päätöksestä on käytävä ilmi:

- 1) päästöoikeuksien kokonaismäärä perusteluineen;
- 2) päästöoikeuksien jakomenetelmä;
- 3) päästöoikeuksien jakoperusteet perusteluineen;
- 4) uusille osallistujille varattava päästöoikeusmäärä;
- 5) uusille osallistujille jaettavien päästöoikeuksien jakoperusteet perusteluineen;
- 6) luettelo laitoksista ja päästöoikeuksista, jotka niille kullekin aiotaan myöntää, sekä perustelut;
- 7) mikä osuus päästöoikeuksien kokonaismäärästä kirjataan vuosittain toiminnanharjoittajien kyseisten laitosten kansallisessa rekisterissä olevalle tilille;
- 8) miten esitystä valmisteltaessa annetut mielipiteet ja lausunnot on otettu huomioon.

36 §

Kansallisen jakosuunnitelmaesityksen julkaiseminen ja siitä ilmoittaminen

Kauppa- ja teollisuusministeriö ilmoittaa jakosuunnitelmaesityksestä asianomaisille toiminnanharjoittajille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle ja muille Euroopan unionin jäsenmaille välittömästi valtioneuvoston päätöksen jälkeen. Lisäksi ministeriö julkaisee kansallisen jakosuunnitelmaesityksen sähköisesti ja varaa toiminnanharjoittajille ja yleisölle mahdollisuuden mielipiteen esittämiseen.

37 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätös

Valtioneuvosto tekee päätöksen päästöoikeuksien myöntämisestä sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on käsitellyt kansallisen jakosuunnitelmaesityksen. Valtioneuvoston päätös on tehtävä vähintään 12 kuukautta ennen kyseisen päästökauppakauden alkamista.

Päästökauppakautta 2005–2007 koskeva valtioneuvoston päätös on tehtävä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun 33 §:n 4 momentissa tarkoitettu päästöoikeuksien hakemiseen varattu määräaika on päättynyt ja komissio on käsitellyt kansallisen jakosuunnitelmaesityksen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu päätös perustuu 15–27, 29 ja 30 §:n mukaisiin perusteisiin sekä 35 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen esitykseen ja siihen Euroopan yhteisöjen komission käsittelyn perustella tehtyihin muutoksiin.

38 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen sisältö

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksestä on käytävä ilmi:

- 1) edellä 35 §:n 1–5, 7 ja 8 kohdassa tarkoitettut seikat tarkistettuina;
- 2) Euroopan yhteisöjen komission kansalliseen esitykseen esittämät muutokset;
- 3) laitokset sekä niille myönnettävät päästöoikeudet perusteluineen.

39 §

Päästöoikeuksien myöntämispäätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Päästöoikeuksien myöntämispäätös on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajille, joita päätös koskee, sekä toimitettava päästökauppaviranomaiselle.

Kauppa- ja teollisuusministeriö julkaisee päätöksen sähköisesti.

40 §

Hakemus päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle

Uuden osallistujan on haettava päästöoikeuksia valtioneuvostolle osoitetulla hakemuksella. Hakemus on toimitettava valtioneuvostolle aikaisintaan 12 ja viimeistään 6 kuukautta ennen sitä ajankohtaa, josta alkaen päästöoikeuksia haetaan uuden osallistujan käytettäväksi.

Hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat tiedot:

- 1) selvitys uudesta laitoksesta ja sen toiminnasta taikka laitoksen muutoksesta;
- 2) ajankohta, jolloin laitos tai sen muutos otetaan kaupalliseen käyttöön; sekä
- 3) muut tarvittavat tiedot päästöoikeuksien määrän laskemiseksi.

Tietojen tarkemmasta sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

41 §

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle

Valtioneuvosto päättää päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle. Päätöksestä on käytävä ilmi uudelle osallistujalle myönnetty päästöoikeuksien enimmäismäärä perusteluineen. Päästöoikeuksia myönnetään jäljellä olevalle päästökauppakaudelle toiminnanharjoittajan ilmoittamaa laitoksen tai laitoksen muutoksen kaupallista käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta lukien. Jos kaupallinen käyttöönotto

viivästyy toiminnanharjoittajan hakemuksessa ilmoitamasta ajankohdasta, päästökauppaviranomainen kirjaa päästöoikeuksia toiminnanharjoittajan kyseisen laitoksen kansallisessa rekisterissä olevalle tilille ainoastaan sen määrän, joka vastaa todellista käyttöönottoa seuraavan kuukauden alun ja päästökauppakauden lopun väliselle ajalle laskettavia päästöoikeuksia. Valtioneuvoston päätöksestä on käytävä ilmi myös, mikä osa päästöoikeuksien kokonaismäärästä kirjataan vuosittain laitoksen kansallisessa rekisterissä olevalle tilille.

Päästöoikeuksien myöntämisen edellytyksenä on, että laitokselle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa taikka laitoksen muutoksen johdosta lupaa on muutettu tai tarkistettu.

Päätös on annettava tiedoksi toiminnanharjoittajalle sekä toimitettava päästökauppaviranomaiselle. Kauppa- ja teollisuusministeriö julkaisee päätöksen sähköisesti.

5 luku Rekisteri

42 §

Rekisterin perustaminen ja ylläpito

Päästökauppaviranomainen toimii kansallisen rekisterin rekisterinpitäjänä sen varmistamiseksi, että päästöoikeuksien vuosittaisesta kirjaamisesta, hallussapidosta, siirtämisestä ja mitätöinnistä pidetään tarkkaa tilinpitoa. Päästökauppaviranomainen voi antaa kansallisen rekisterin ylläpitoon liittyviä tehtäviä ulkopuolisen hoidettavaksi.

Rekisteri toimii myös Kioton pöytäkirjan mukaisista päästöyksiköistä kirjaa pitävänä kansallisena rekisterinä. Rekisterin tämän osan käyttöönotosta säädetään erikseen.

43 §

Kansallisen rekisterin yhteys komission keskusrekisteriin

Kansallinen rekisteri on yhteydessä Euroopan yhteisöjen komission keskusrekisteriin, joka tekee riippumattoman tapahtumakirjan avulla automaattisia tarkistuksia kustakin tapahtumasta rekisterissä varmistakseen, että päästöoikeuksien vuosittaisessa kirjaamisessa, siirtämisessä ja mitätöinnissä toimitaan säännösten mukaisesti.

Kansalliset rekisterit ja Euroopan yhteisöjen komission keskusrekisteri koostuvat sähköisistä tietokannoista, joiden yhteisten tietojen avulla seurataan päästöoikeuksien vuosittaista kirjaamista, hallussapitoa, siirtämistä ja mitätöintiä sekä varmistetaan, että siirrot eivät ole Kioton pöytäkirjasta johtuvien velvoitteiden vastaisia.

44 §

Rekisteriä ja päästöyksiköiden tilinpitoa koskevat vaatimukset

Päästöoikeuksien vuosittaisen kirjaamisen, hallussapidon, siirtämisen ja mitätöinnin kirjaamisesta rekisteriin sekä yleisön oikeudesta tutustua rekisterissä oleviin tietoihin ja tietojen salassa pidosta on voimassa, mitä Euroopan yhteisöjen komission päästökaupparektiivin 19 artiklan nojalla annetussa asetuksessa, jäljempänä komission rekisteriasetus, säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää komission rekisteriasetuksen täytäntöönpanosta.

45 §

Päästöoikeuksien hallussapito ja siirto

Päästöoikeuksia voi pitää hallussaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Rekisterissä kirjataan erillisille tileille kunkin sellaisen henkilön päästöoikeudet, jonka tilille päästöoikeuksia vuosittain kirjataan tai jolle niitä siirretään.

Päästöoikeuksia voidaan siirtää henkilöiden välillä yhteisössä. Päästöoikeuksia voidaan siirtää Euroopan yhteisössä olevien henkilöiden ja kolmansissa maissa olevien henkilöiden välillä, jos kolmansien maiden päästökauppajärjestelmien mukaiset päästöoikeudet on tunnustettu päästökaupparektiivin 25 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

6 luku

Päästöoikeuksien kirjaaminen, palauttaminen, mitätöinti ja voimassaolo

46 §

Päästöoikeuksien vuosittainen kirjaaminen

Päästökauppaviranomainen kirjaa vuosittain laitokselle päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen määrän päästöoikeuksia helmikuun 28 päivään mennessä päästöluvan haltijan kansallisessa rekisterissä olevalle kyseisen laitoksen tilille.

Päästöoikeuksien kirjaamisen edellytyksenä on, että laitoksella on voimassa oleva kasvihuonekaasujen päästölupa.

Jos päästökauppaviranomainen peruuttaa laitoksen kasvihuonekaasujen päästöluvan, päästökauppaviranomainen ei saa luvan peruuttamisen jälkeen kirjata päästöluvan haltijalle kyseisen laitoksen tilille 1 momentissa tarkoitettuja vuosittain kirjattavia päästöoikeuksia.

47 §

Päästöoikeuksien kirjaaminen uudelle osallistujalle

Päästökauppaviranomainen kirjaa uuden osallistujan rekisterissä olevalle tilille vuosittain päästöoikeuksia helmikuun 28 päivään mennessä. Jos 2 momentin mukaiset kirjaamisen edellytykset täyttyvät

tämän ajankohdan jälkeen, päästökauppaviranomaisen on tehtävä kirjaus välittömästi kirjaamisen edellytysten täytyttyä.

Päästöoikeuksien kirjaamisen edellytyksenä on, että laitokselle on myönnetty kasvihuonekaasujen päästölupa tai lupaa on laitoksen muutoksen johdosta muutettu ja että laitos tai laitoksen muutos on otettu kaupalliseen käyttöön. Toiminnanharjoittajan on toimitettava selvitys kaupallisesta käyttöönotosta päästökauppaviranomaiselle.

48 §

Päästöoikeuksien kirjaaminen toiminnanharjoittajan vaihtuessa

Laitoksen toiminnanharjoittajan vaihtuessa 37 tai 41 §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaiset vuosittain kirjattavat päästöoikeudet kirjataan uuden toiminnanharjoittajan rekisterissä olevalle kyseisen laitoksen tilille siitä alkaen, kun kasvihuonekaasujen päästölupaan on merkitty uusi toiminnanharjoittaja 12 §:n 1 momentin mukaisesti.

Kaikki 37 tai 41 §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaiset vuosittain kirjattavat päästöoikeudet kirjataan aikaisemman toiminnanharjoittajan rekisterissä olevalle kyseisen laitoksen tilille, jos samaan kasvihuonekaasujen päästölupaan sisältyvästä laitoksen tai laitosten toiminnasta ainoastaan osa siirtyy uudelle toiminnanharjoittajalle. Uusi ja aikaisempi toiminnanharjoittaja voivat kuitenkin sopia, että osa päästöoikeuksista kirjataan uuden toiminnanharjoittajan laitoksen tilille sen jälkeen, kun uudelle toiminnanharjoittajalle on myönnetty luovutettua toimintaa koskeva kasvihuonekaasujen päästölupa. Tätä koskeva kirjallinen sopimus on toimitettava päästökauppaviranomaiselle.

49 §

Velvoite palauttaa päästöoikeuksia ja päästöoikeuksien voimassaolo

Toiminnanharjoittajan on palautettava vuosittain huhtikuun 30 päivään mennessä kustakin laitoksesta edellisenä kalenterivuonna aiheutuneita ja 7 luvun mukaisesti todennettuja päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia 42 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin.

Toiminnanharjoittaja voi täyttää 1 momentissa säädetyn velvoitteensa palauttamalla Suomen tai jonkin muun Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion toimivaltaisen viranomaisen myöntämiä päästöoikeuksia taikka kolmansissa maissa myönnettyjä päästöoikeuksia, jos kolmansien maiden päästöoikeudet on tunnustettu päästökauppadirektiivin 25 artiklan mukaisesti.

Päästöoikeudet ovat voimassa sen päästökauppakauden velvoitteiden täyttämiseen, jolle ne on 37 tai 41 §:n mukaisella päätöksellä tai vastaavalla muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tehdyllä päätöksellä myönnetty.

50 §

Päästöoikeuksien mitätöinti

Päästökauppaviranomainen mitätöi 49 §:n 1 momentin mukaisesti palautetut päästöoikeudet palauttamisen jälkeen.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jonka rekisterissä olevalla tilillä päästöoikeudet ovat, voi kirjallisesti pyytää päästökauppaviranomaista mitätöimään ne. Päästökauppaviranomaisen on mitätöitävä päästöoikeudet viivytyksettä.

Päästökauppaviranomaisen on neljän kuukauden kuluttua kunkin päästökauppakauden päättymisen jälkeen mitätöitävä kyseiselle päästökauppakaudelle myönnettyt ja kirjatut päästöoikeudet, joita ei ole mitätöity 1 tai 2 momentin mukaisesti.

51 §

Mitätöityjen päästöoikeuksien korvaaminen

Päästökauppaviranomaisen on kirjattava päästöoikeuksia rekisterissä olevalle asianomaiselle tilille päästökauppakautta 2013–2017 ja sitä seuraavia päästökauppakausia varten korvaamaan tilillä edelliseltä päästökauppakaudelta olevat päästöoikeudet, jotka on mitätöity 50 §:n 3 momentin mukaisesti.

7 luku

Päästöjen tarkkailu, ilmoittaminen ja todentaminen

52 §

Päästöjen tarkkailu, selvitys ja todentaminen

Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava lain soveltamisalaan kuuluvia päästöjään johdonmukaisesti, luotettavasti ja tarkasti ja laadittava niistä selvitys kultakin kalenterivuodelta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä kasvihuonekaasujen päästöluvassa asetettujen ehtojen mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava päästöselvityksen todentamisesta sekä siitä, että kunkin kalenterivuoden päästöistä laadittu selvitys ja siitä annettu todentajan lausunto toimitetaan päästökauppaviranomaiselle seuraavan maaliskuun 31 päivään mennessä.

Todentamisen kohteena on tarkkailujärjestelmän luotettavuus, uskottavuus ja tarkkuus sekä ilmoitetut päästöluvut ja -tiedot.

53 §

Käytettävä todentaja

Toiminnanharjoittajan on käytettävä päästöselvitysten todentamisessa todentajaa, joka on hyväksytty Suomessa tämän lain nojalla, tai muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa päästökauppadirektiivin toimeenpanossa hyväksyttyä todentajaa. Jos todentajaa ei ole hyväksytty Suomessa, toiminnanharjoittajan on osoitettava, että todentaja on hyväksytty muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

54 § Todentajan lausunto

Todentaja laatii päästöselvityksestä lausunnon, jossa todetaan, onko päästöselvitys tyydyttävä. Lausunnot tulee käydä ilmi todentamisen kannalta oleelliset seikat. Päästöselvitys voidaan katsoa tyydyttäväksi, jos päästöselvitys on laadittu 52 §:n 1 momentin mukaisesti ja kokonaispäästöjä ei todentajan mielestä ole ilmoitettu oleellisesti väärin.

55 § Todentajan hyväksyminen

Päästökauppaviranomainen hyväksyy tämän lain soveltamisalaan kuuluvat todentajat.

Todentajan hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) todentaja on toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton;

2) todentajalla on käytössään riittävästi ammattitaitoista ja puolueetonta henkilöstöä;

3) todentaja pystyy soveltamaan päästökauppaa koskevia säännöksiä ja standardeja sekä Euroopan yhteisöjen komission päästökauppadirektiivin nojalla antamia ohjeita;

4) todentaja tuntee pätevyysalueensa toimintojen kutakin päästölähdettä ja erityisesti lukujen keräämistä, mittaamista, laskentaa ja raportointia koskevien tietojen syntyvän;

5) todentajalla on toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;

6) todentajalla on riittävät taloudelliset voimavarat toiminnan asianmukaiseksi järjestämiseksi sekä mahdollisen korvausvastuun kattamiseksi; sekä

7) todentaja on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai se on osa tällaista oikeushenkilöä.

Hyväksymispäätöksessä määritellään todentajan pätevyysalue ja asetetaan tarvittaessa muitakin toimintaa koskevia ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen hoitaminen.

Todentajan on osoitettava luotettavalla ulkopuolisella arvioinnilla täyttävänsä 1 momentin 1–6 kohdassa säädetyt vaatimukset.

56 § Todentajan ilmoitusvelvollisuus

Todentajan on ilmoitettava päästökauppaviranomaiselle kaikista sellaisista toimintansa muutoksista, joilla voi olla vaikutusta todentajan hyväksymisen edellytyksiin.

57 § Todentajan hyväksymisen peruuttaminen

Jos todentaja ei täytä 55 §:n mukaisia vaatimuksia taikka toimii olennaisesti säännösten tai hyväksymispäätöksen ehtojen vastaisesti, päästökauppaviranomaisen on kehotettava todentajaa korjaamaan toimintansa asetetun määräjän kuluessa. Päästökauppaviranomai-

nen voi peruuttaa hyväksymisen, jos todentaja ei ole saattanut toimintaansa säännösten tai lupaehtojen mukaiseksi asetetussa määräjässä.

58 § Todentamistehtävien suorittaminen

Todentajan on suoritettava tehtävänsä ammattitaitoisesti pyrkien hyvään käytäntöön sekä ottaen huomioon todentamista koskevat säännökset ja suositukset. Todentaja voi todentamistehtävässä käyttää apunaan ulkopuolisia henkilöitä. Todentaja vastaa myös apunaan käyttämiensä henkilöiden toiminnasta.

Todentajan tulee seurata päästökauppaa koskevien säännösten ja standardien kehitystä. Todentajan tulee toimia yhteistyössä muiden todentajien kanssa siten kuin toimintatapojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi on tarpeen.

Todentajan on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) säädetään.

59 § Asetuksenantovaltuus

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä päästöjen tarkkailusta, päästöistä laadittavasta selvityksestä, todentajan lausunnotta, todentajan hyväksymismenettelystä, hyväksymisen edellytysten arvioinnista ja todentamistehtävien suorittamisesta.

8 luku Valvonta ja seuraamukset

60 § Ohjaus ja seuranta

Kauppa- ja teollisuusministeriö huolehtii lain täytäntöönpanon yleisestä ohjauksesta ja seurannasta.

Päästökauppaviranomaisen tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

61 § Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Päästökauppaviranomaisella on oikeus valvontaa ja tämän lain täytäntöönpanoa varten saada viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyt salassapitovelvollisuuden estämättä tarpeellisia tietoja ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitettua ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä sekä toiminnanharjoittajilta.

Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa

säädetyt salassapitovelvollisuuden estämättä päästöoikeuksien jakoa koskevia tarpeellisia tietoja ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitetusta ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä sekä toiminnanharjoittajilta.

Päästökauppaviranomaisella on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus toiminnanharjoittajan hallinnassa olevissa tiloissa, jotka eivät kuulu kotirauhan piiriin. Toiminnanharjoittajan on vaadittaessa esitettävä tarkastusta toimittavalle viranomaiselle tarkastusta varten ne asiakirjat ja tietojärjestelmässään olevat tallenteensa sekä järjestettävä pääsy laitteisiin ja laitteistoihin, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus ottaa maksutta jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista ja tulosteita tietojärjestelmissä olevista tallenteista.

62 §

Päästöoikeuden ylitysmaksu

Päästökauppaviranomaisen on määrättävä toiminnanharjoittaja maksamaan valtiolle päästöoikeuden ylitysmaksu, jos toiminnanharjoittaja ei palauta huhtikuun 30 päivään mennessä edellisen kalenterivuoden päästöjä vastaavaa määrää päästöoikeuksia.

Ylitysmaksun määrä on 100 euroa hiilidioksidiekvivalenttitonnilta, jolta päästöoikeuksia ei ole palautettu. Ylitysmaksun määrä päästökaupunkaudella 2005–2007 on kuitenkin 40 euroa hiilidioksidiekvivalenttitonnilta.

Päästökauppaviranomainen voi jättää päätöksen ylitysmaksun määräämisestä toistaiseksi tekemättä, jos toiminnanharjoittaja on hakenut todentajan lausuntoon oikaisua tai todentajan oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä on muutoksenhaku vireillä. Päästökauppaviranomainen voi samoin jättää päätöksen tekemättä, jos toiminnanharjoittaja on hakenut ylivoimaisen esteen vuoksi lisäpäästöoikeuksia eikä asiaa ole vielä ratkaistu. Ylitysmaksu on määrättävä sen jälkeen, kun toiminnanharjoittajan palautusvelvoitteen määrä on tullut lainvoimaisesti ratkaistuksi.

63 §

Ylitysmaksun täytäntöönpano

Ylitysmaksu pannaan täytäntöön ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon annettussa laissa (367/1961) säädetään. Ylitysmaksun täytäntöönpanosta huolehtii oikeusrekisterikeskus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin ylitysmaksua koskevasta viranomaisten välisestä ilmoitusvelvollisuudesta, ylitysmaksun palauttamisesta sekä muista maksun täytäntöönpanon kannalta vastaavista välttämättömistä seikoista.

64 §

Päästöoikeuksien palauttamisen laiminlyöntiä koskevat muut seuraamukset

Toiminnanharjoittajan on palautettava 62 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja palautettujen päästöoikeuksien ylittäviä päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Palautus on tehtävä viimeistään seuraavan vuoden päästöoikeuksia palautettaessa. Päästöoikeuksien palauttamisessa ja mitätöinnissä noudatetaan mitä 49 ja 50 §:ssä säädetään.

Päästökauppaviranomainen julkaisee vuosittain tiedot toiminnanharjoittajista, jotka eivät ole palautaneet päästöoikeuksia 49 §:n 1 momentin mukaisesti.

65 §

Päästöoikeuksien luovutuskielto

Päästökauppaviranomaisen on kiellettävä toiminnanharjoittajaa luovuttamasta päästöoikeuksia, jos toiminnanharjoittaja ei ole toimittanut tyydyttäväksi todennettua selvitystä maaliskuun 31 päivään mennessä edeltävän vuoden päästöistä. Kielto on laitoskohtainen. Kielto on voimassa toistaiseksi, kunnes 54 §:n mukaisesti todennettu selvitys on toimitettu päästökauppaviranomaiselle.

66 §

Hallintopakko

Päästökauppaviranomainen voi velvoittaa sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, oikaisemaan laiminlyöntinsä tai muutoin täyttämään velvollisuutensa. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoon, keskeyttämisuhaan ja teettämisuhaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

67 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) laiminlyö hakea 7 §:ssä tarkoitettua kasvihuonekaasujen päästölupaa,

2) laiminlyö 11–13 §:n mukaisen ilmoituksen tekemisen tai ilmoittaa vääriä tietoja,

3) laiminlyö toimittaa 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tai toimittaa kansallista jakosuunnitelmaselvitystä tai päästöoikeuksien myöntämispäätöstä varten vääriä tietoja, tai

4) laiminlyö esittää 61 §:n 3 momentissa tarkoitettuja asiakirjat ja tallenteet,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, päästökaupparikkomuksesta sakkoon.

Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai määräystä, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

68 §

Päästökauppaviranomaisen maksut

Päästökauppaviranomaisella on oikeus periä lain mukaisen luvan, ilmoituksen, hyväksymisen tai muun asian käsittelystä maksu. Päästökauppaviranomaisella on lisäksi oikeus periä maksu tehtävistä, jotka koskevat kansallisen rekisterin tilien ylläpitoa.

Päästökauppaviranomaisen maksullisista suoritteista ja niistä perittävistä maksuista säädetään tarkemmin kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

9 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

69 §

Muutoksenhaku päästökauppaviranomaisen päätökseen

Päästökauppaviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päästökauppaviranomaisen 13 §:n 2 ja 3 momentin nojalla antamaa luvan peruuttamista koskevaa päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava 46 §:n 3 momentissa tarkoitetun päästöoikeuksien kirjaamiskielon osalta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päättä.

Päästökauppaviranomaisen 65 §:n nojalla antamaa päästöoikeuksien luovutuskieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päättä.

Päästökauppaviranomaisen julkisoikeudellisesta suoritteesta määräämään maksuun haetaan muutosta siten kuin valtion maksuperustelaisissa säädetään.

70 §

Muutoksenhaku todentajan päätökseen

Todentajan lausuntoon saa hakea oikaisua todentaljalta 14 päivän kuluessa lausunnon tiedoksisaannista. Lausuntoon on liitettävä oikaisuvaatimusohjeet.

Todentajan oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

71 §

Muutoksenhaku valtioneuvoston päätökseen

Valtioneuvoston tämän lain 37 §:n nojalla tekemään päästöoikeuksien myöntämispäätökseen, 41 §:n nojalla tekemään uusille osallistujille myönnettävien päästöoikeuksien myöntämispäätökseen sekä 31 §:n mukaiseen lisäpäästöoikeuksia koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valtioneuvoston päätökseen ei saa hakea muutosta siltä osin kuin päätös koskee päästöoikeuksien kokonaisu määrää tai uusille osallistujille varattua osuutta.

Korkeimman hallinto-oikeuden on käsiteltävä valitus kiireellisenä.

Valtioneuvoston päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Päätöksen täytäntöönpanossa ei sovelleta hallintolainkäyttölain nojalla muutoksenhakutuomioistuimelle kuuluvia toimivaltuuksia keskeyttää tai kieltää täytäntöönpano tai muutoin määrätä täytäntöönpanosta.

10 luku

Voimaantulo

72 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä elokuuta 2004, kuitenkin seuraavien lainkohtien voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella:

- 1) 1 §, 6 §:n 3 kohta;
- 2) 31, 37–41 ja 45–51 §;
- 3) 62–65 §; sekä
- 4) 69 §:n 2 ja 3 momentti ja 71 §.

Päästökauppakautta 2005–2007 koskevan kansallisen jakosuunnitelmaesityksen valmisteluun sovelletaan hallintolain asian selvittämistä ja asianosaisen kuulemista koskevia säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Naantalissa 30 päivänä heinäkuuta 2004

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Ministeri
Seppo Kääriäinen

HE 49/2004

TaVM 14/2004

EV 113/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi: 2003/87/EY ; EUVL N:o L 275, 25.10.2003, s. 32